

RIWA DAGEN

Op de Riwadagen 2004 heeft Bart Bosman, directeur, een inleiding gehouden over diverse ontwikkelingen in de markt. Twee onderwerpen van zijn belangwekkende betoog verdienen onze bijzondere aandacht.

RATAK tijdelijk terug?

Er is een tweede ontheffing voor Ratak concentraat aangevraagd voor een periode van 120 dagen. Dit is bedoeld voor de bestrijding van de bruine rat in het buitengebied van Twente. De opgebruikregeling voor difenacum liep in september 2001 ten einde; in Duitsland is het middel nog wel te koop. Veel Twentse gemeenten kampen met ratten die ongevoelig zijn voor wel toegestane bestrijdingsmiddelen.

Pyrethum: wanneer is het wel, en wanneer is het niet effectief?

Pyrethum is een natuurlijk insecticide, sinds eeuwen al in gebruik in de Kaukasus en in Iran. Het middel heeft zijn wortels in de chrysantenteelt en is in de Tweede Wereldoorlog op grote schaal gebruikt tegen kleeerluis. De droge, volgroeide bloemen van de chrysant worden gemalen tot poeder en met behulp van oplosmiddelen geëxtraheerd tot een donker, harsachtig extract. Uit 1.000 kilo zogenoemde pyr-bloemen, wordt 100 kilo extract gewonnen; de overige 900 kilo worden verkocht als veevoer. Wat blijkt: de koeien die dit veevoer krijgen, hebben veel minder last van darmparasieten en teken. Toediening van pyrethum heeft een verlamdend effect op Amerikaanse, en (in mindere mate) op Duitse kakkerlakken. Het insecticide wordt uitgescheiden, afgebroken, opslagen in vetweefsel enz. Als dat afbraakproces eenmaal is ontstaan, dan treedt onontkombaar resistentie op.

Om de giftige werking te versterken, wordt daarom vaak gegrepen naar een synergist (piperonylbutoxide) dat in een verhouding van 10 tot 20 maal zoveel wordt toegevoegd. De invloed hiervan op kamervliegen en voorraadinsecten is groot; op kakkerlakken heeft zo'n toevoeging nauwelijks invloed. In zijn algemeenheid gesproken, kunnen we stellen dat pyrethum een nuttig middel is om via verneveling vliegende insecten te bestrijden en kruipende insecten uit te drijven. Het effect op kakkerlakken is echter (zeer) matig. Belangrijkste voordeel van pyrethum is gelegen in de snelle werking (knock-down effect). Voorbeelden van pyrethum-formuleringen die in Nederland zijn toegelaten: Detmolin P (S646 N) en Spritex Pyrethin 12/30 (8353 N).

RIWA **BV**

VROEG VOORJAAR

2004 kende een vroeg voorjaar. Betekende dat ook automatisch veel actieve insecten? De telefoon in Wageningen stond nog net niet roodgloeiend. Veel vragen kwamen binnen over solitaire bijen, ook kregen we veel monstermateriaal met bijen opgestuurd, veel meer als in andere jaren. Zou het milieu in Nederland dan toch aan de beterende hand zijn? Of is het een combinatie van beter landschapsbeheer, bermbeheer en het bewust meer bloeiende planten, struiken en bomen aanplanten door overheden en particulieren?

Reden genoeg voor Ton Brink om een cursus 'wilde bijen' te volgen bij de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging), afdeling Wageningen en omstreken. Docent en inspirator voor zijn publiek was de heer Pieter van Breugel. Met behulp van talloze dia's zette hij de verschillende kenmerken van de solitaire bijen uiteen. Hierdoor kreeg men een goed beeld van de verschillende soorten; het is trouwens niet eenvoudig om de soorten op naam te brengen. Neem bijvoorbeeld alleen al het genus andrena (zandbijen): hiervan komen maar liefst 72 soorten voor in ons land. Veruit de meeste bijensoorten leven solitair, dat wil zeggen dat ieder vrouwtje een eigen nest maakt. Veel metselbijen (*Osmia rufa*) worden trouwens in de landbouw gebruikt voor bestuiving.

Pieter van Breugel heeft een fraaie folder uitgeven met de titel 'Nesthulp voor insecten'. In de folder aandacht voor de nestbouw van solitaire bijen, hun biotoop, ontwikkeling en drachtplanten. Aardig is dat ook de solitaire wespen in deze folder aan bod komen.

Het KAD-EVM overweegt om in het najaar nascholingsprogramma 0 het thema 'bijen, hommels, wespen en hoornaars' te geven. De hier besproken voorlichtingsfolder zal aan het lesmateriaal worden toegevoegd. Wilt u al eerder meer weten? Bel (0317) 41 96 60.

BIJEN BESTRIJDEN? NEE!

Uit: Gids van Bijen, Wespen en Mieren, uitg. Tirion

Vele dierplaagbestrijders hebben de afgelopen tijd verzoeken gekregen of ze maar wespen wilden bestrijden, want deze kwamen 'uit de grond gekropen'. Het gaat hier in vrijwel alle gevallen om solitaire bijen en waarschijnlijk om een andrena-soort. Zandbijen zijn gravers en maken een

eenvoudig nest in de grond. In maart of april zien we de eerste zandbijen op de wilgen vliegen; de tweede generatie is kleiner en vliegt op de bramen. Deze solitaire bijen hoeven niet bestreden te worden! De meeste andrena-soorten leven hoogstens twee à drie weken. Ook steken solitaire bijen zelden of nooit; zij zijn immers veel te druk met het verzorgen van hun nestgang en het aanbrengen van hun broed. In zo'n korte levensfase blijft er maar weinig tijd over voor andere zaken, zoals bijvoorbeeld steken.

In de eerste week van juni komen de wolbijen (*Anthidium*) uit de grond. In diezelfde periode kunt u ook (klachten over) behangersbijen (*Megachile*) verwachten.

In de volgende editie van DIERPLAGEN Informatie gaan we dieper in op de indeling en soorten van de solitaire bijen in Nederland.